

Valstybinė
kainų ir
energetikos
kontrolės
komisija

Nauji šilumos paskirstymo
daugiabučiuose namuose metodai –

KAŲ VERTĖTŲ ŽINOTI?

ŠILUMOS PASKIRSTYMO METODAI – KAM JIE REIKALINGI?

Jeigu pastate yra daugiau kaip vienas šilumos vartotojas, jame suvartotas ir įvadiniu (-iais) šilumos apskaitos prietaisu (-ais) nustatytas šilumos energijos kiekis vartotojams paskirstomas pagal Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – Komisija) rekomenduojamus taikyti ar su ja suderintus šilumos paskirstymo metodus. Komisijos rekomenduojami šilumos paskirstymo metodai skirti tipinėms šilumos ir karšto vandens tiekimo sistemoms ir taikomi visoje Lietuvos Respublikoje.

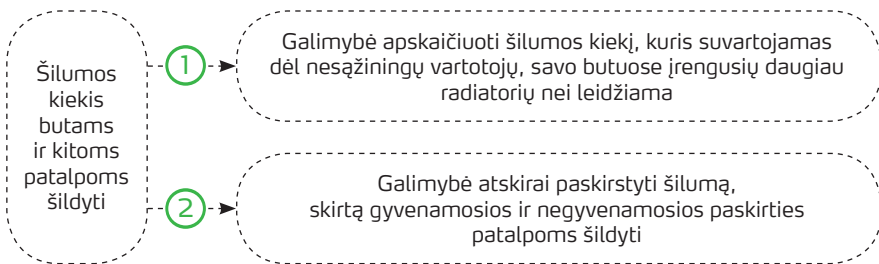
Komisija, siekdama užtikrinti tikslesnę šilumos paskirstymą vartotojams bei sudaryti galimybę atsižvelgti į butuose įrengtos šildymo ir karšto vandens tiekimo sistemos ypatumus – 2016 m. birželio 15 d. patvirtino naujus rekomenduojamus šilumos paskirstymo metodus (iš viso 10) (toliau – Nauji metodai), kurie įsigaliojo 2017 m. rugpjūčio 1 d.

Šilumos paskirstymo metodo pasirinkimas – šilumos vandens vartotojų teisė.

NAUJI METODAI – DAUGIAU GALIMYBIŲ IR ALTERNATYVŲ

Šilumos kiekis butams ir kitoms patalpoms šildyti. Kokios galimybės?

1 PIRMA GALIMYBĖ

Dažnai pasitaikanti problema

Daugiabutyje dažnai susiduriama su gyventojų noru turėti galingesnę radiatorių arba įsirengti jų daugiau, nei numatyta pastato šildymo sistemos projekte. Ne paslaptis, kad, bute sumontavus papildomas radiatorių sekcijas, padidėja ir jame suvartojamos šilumos kiekis. Tačiau name suvartotą šiluminės energijos kiekį paskirstant proporcingai pagal patalpų plotą, už nesąžiningų vartotojų butuose papildomai suvartojamą šilumą priversti sumokėti kiti namo butų savininkai.

Naujos galimybės

Siekiant išspręsti šią problemą, šilumos paskirstymo 1, 4, 7–10 metoduose numatyta galimybė tais atvejais, kai buto savininkas įrengęs papildomas radiatorių sekcijas, jo bute suvartojamą šilumos kiekį apskaičiuoti naudojant sąlyginį šildomą plotą – tai buto naudingasis (šildomas) plotas padidintas proporcingai statinio projekte numatytų šildymo prietaisų galios padidinimui. Taigi, nustačius neatitikimus, butų, kuriuose neteisėtai padidintas radiatorių skaičius, savininkai mokės už faktiškai suvartotą šilumos kiekį.

Kokius veiksmus turite atlikti

1

veiksmas

Daugiabučio namo valdytojas (administratorius ar bendrija) kartu su pastato šildymo ir karšto vandens tiekimo sistemos prižiūrėtoju privalo atlikti butuose įrengtų šildymo prietaisų inventurizaciją ir teisės aktų nustatyta tvarka užfiksuoti neteisėtą šildymo sistemos rekonstrukciją, faktinį buto ar kitos patalpos šildymo prietaisų ekvivalentinį plotą arba galią.

2

veiksmas

Faktiniai butų ar kitų patalpų šildymo prietaisų ekvivalentiniai plotai arba galios turi būti palyginti su pastato šildymo ir karšto vandens tiekimo sistemos projekte nurodytais šildymo prietaisų ekvivalentiniais plotais arba galiomis.

3

veiksmas

Daugiabučio namo valdytojas apibendrintą informaciją turi pateikti šilumos tiekėjui, kuris atsakingas už šilumos paskirstymą pastate.

2 ANTRA GALIMYBĖ

Dažnai pasitaikanti problema

Mišrios paskirties arba daugiabučiuose gyvenamuosiuose pastatuose įrengiamos įvairios paskirties patalpos (butai ir parduotuvės, administracinės patalpos, t. t.). Negyvenamosios paskirties patalpų šilumos poreikis dažnai būna didesnis (dėl stiklinių atitvarų, durų varstymo, vėdinimo ir kt. procesų) už butų šilumos poreikį.

Nepaisant to, visų centralizuotai šildomo pastato patalpų savininkai su šilumos tiekėju atsiskaito pagal pastato įvade įrengtą šilumos apskaitos prietaisą. O tai reiškia, kad negyvenamosios paskirties patalpų šilumos sąnaudos gali stipriai paveikti butų savininkų mokėjimus už šildymą.

Naujos galimybės

Šilumos paskirstymo metoduose Nr. 1, 4, 7–10 numatyta galimybė atskirti ir atskirai paskirstyti šilumą gyvenamosios ir negyvenamosios paskirties patalpoms šildyti.

Atskyrimas vykdomas proporcingai gyvenamosios ir negyvenamosios paskirties patalpų projekcinėms galioms šildymui, o paskirstymas – proporcingai atitinkamos paskirties patalpų plotams / tūriams.

Kokius veiksmus turite atlikti

1

veiksmas

Įstatymų nustatyta tvarka privalote priimti sprendimą atskirai skirstyti šilumos kiekį gyvenamosios ir negyvenamosios paskirties patalpoms šildyti.

2

veiksmas

Pagal pastato šildymo sistemos projektą turi būti nustatytos bendra gyvenamosios (butų) ir bendra negyvenamosios paskirties patalpų galios šildymui. Tai galėtų atlikti pastato šildymo ir karšto vandens tiekimo sistemos prižiūrėtojas (ekspluatuotojas) ar kitas atitinkamą kvalifikaciją turintis asmuo ar įmonė.

3

veiksmas

Pastato bendraturčių atstovas privalo pateikti šilumos tiekėjui priimtą sprendimą ir nustatytų gyvenamosios ir negyvenamosios paskirties patalpų galių šildymui dydžius bei jų nustatymo (skaičiavimo) dokumentų kopijas.

|| Šilumos kiekis bendrosioms reikmėms. Kokios alternatyvos?

Šilumos kiekis bendrosioms reikmėms gali būti apskaičiuotas 3 būdais.

Šilumos kiekis bendrosioms reikmėms apskaičiuojamas pagal:

1

Komisijos rekomenduojamus koeficientus

2

projektinius pastato šildymo sistemos duomenis

3

auditoriaus išvadą

Pagal Komisijos rekomenduojamus koeficientus apskaičiuojama tada, kai:

- a) pastato bendrojo naudojimo patalpose įrengti šildymo prietaisai – $K_{PBr} = 18 \%$, t. y. 18 % nuo pastate suvartoto šilumos kiekio šildymui atitenka bendrosioms reikmėms;
- b) pastate nėra bendrojo naudojimo patalpų arba bendrojo naudojimo patalpose šildymo prietaisai teisėtai neįrengti ar teisėtai demontuoti – $K_{PBr} = 10 \%$, – atitenka bendrosioms reikmėms.

Pagal projektinius pastato šildymo sistemos duomenis

Kokius veiksmus turite atlikti

1

veiksmas

Įstatymų nustatyta tvarka privalote priimti sprendimą šilumos kiekį bendrosioms reikmėms nustatyti pagal projektinius pastato šildymo sistemos duomenis.

2

veiksmas

Pagal pastato šildymo sistemos projektą turi būti nustatytas šilumos kiekio dalies bendrosioms reikmėms priskyrimo koeficientas – projektinės bendrojo naudojimo patalpų šildymo ir šilumos nuostalių šildymo sistemos vamzdynuose galios santykis su bendra viso pastato projektine galia šildymui. Tai galėtų atlikti pastato šildymo ir karšto vandens tiekimo sistemos prižiūrėtojas (eksploatuotojas) ar kitas atitinkamą kvalifikaciją turintis asmuo ar įmonė.

3

veiksmas

Pastato bendraturčių atstovas privalo pateikti šilumos tiekėjui priimtą sprendimą ir nustatytų gyvenamosios ir negyvenamosios paskirties patalpų galių šildymui dydžius bei jų nustatymo (skaičiavimo) dokumentų kopijas.

3

Pagal auditoriaus išvadą

Naujos galimybės

Jeigu pageidaujate labai tiksliai apskaičiuoti šilumos kiekį bendrosioms reikmėms, taip pat turite teisę kreiptis į energijos vartojimo auditą atliekančius asmenis dėl energijos vartojimo audito Jūsų pastate atlikimo.

Kokius veiksmus turite atlikti

1

veiksmas

Įstatymų nustatyta tvarka privalote priimti sprendimą šilumos kiekį bendrosioms reikmėms nustatyti vadovaujantis auditoriaus išvada.

2

veiksmas

Pastato bendraturčių atstovas turi kreiptis į energijos vartojimo auditą atliekančius asmenis, kurių sąrašas skelbiamas VĮ Energetikos agentūros tinklalapyje www.ena.lt.

3

veiksmas

Remiantis auditoriaus išvada nustatyti dydžiai gali būti pradėti taikyti tik gavus Komisijos rašytinį pritarimą. Todėl pastato bendraturčių atstovas Komisijai turi pateikti:

- prašymą leisti taikyti nustatytą dydį;
- skaičiavimais, eksperimentu ar kitokiais objektyviais duomenimis pagrįstą auditoriaus išvadą;
- pastato bendraturčių teisės aktų nustatyta tvarka priimtą sprendimą taikyti remiantis auditoriaus išvada nustatytą dydį.

4

veiksmas

Gavęs auditoriaus išvadą ir Komisijos rašytinį pritarimą, pastato bendraturčių atstovas pateikia jį šilumos tiekėjui.

Šilumos kiekis karštam vandeniui ruošti. Kokios naujovės, galimybės ir reikalavimai?

Kaip nustatomas pastate suvartoto karšto vandens kiekis?

Vartotojai labai dažnai karštą vandenį deklaruoja skirtingu laiku arba deklaruoja ne visą per atitinkamą mėnesį suvartotą karštą vandenį. Pastate suvartotą karštą vandenį nustatant pagal butuose įrengtus karšto vandens apskaitos prietaisus, dalis šilumos, kuri realiai suvartojama su karštu vandeniu, priskiriama prie šilumos kiekio šildymui (šildymo sezono metu) arba prie šilumos kiekio karšto vandens cirkuliacijai palaikyti (nešildymo sezono metu). Tokiu būdu dirbtinai didinami su karšto vandens suvartojimu nesusiję mokėjimai.

Naujos
galimybės

Naujuose metoduose numatytas pastate suvartoto karšto vandens kiekio nustatymas pagal įvadinį geriamojo vandens apskaitos prietaisą, įrengtą prieš karšto vandens ruošimo įrenginį, yra tikslesnis ir leis apskaičiuoti faktiškai karštam vandeniui ruošti suvartotą šilumos kiekį ir jį paskirstyti tik karštą vandenį vartojantiems pastato gyventojams.

Pastate suvartotas karšto vandens kiekis nustatomas pagal įvadinio geriamojo vandens skaitiklio, įrengto geriamojo vandens tiekėjo prieš karšto vandens ruošimo įrenginį, rodmenis. Šis apskaitos prietaisas privalo būti įrengtas visuose daugiabučiuose namuose.

2

Nauja šilumos kiekio su nepaskirstytu karštu vandeniu nustatymo ir paskirstymo tvarka

Nauji pakeitimai

Su nepaskirstytu karštu vandeniu suvartotas šilumos kiekis – tai faktiškai vartotojų suvartotam, bet nedeklaruotam karštam vandeniui ruošti suvartota šilumos energija. Už ją vartotojams mokėjimai gali būti pateikti tik tuo atveju, jei karšto vandens tiekėjas pastato butuose įrengė karšto vandens skaitiklius arba vartotojai apsirūpina karštu vandeniu be karšto vandens tiekėjo, t. y. iš šilumos tiekėjo perka šilumą karštam vandeniui ruošti, o iš geriamojo vandens tiekėjo – geriamąjį vandenį karštam vandeniui ruošti. Taigi, jeigu vartotojai mato savo sąskaitose tokią eilutę, vadinasi, karšto vandens tiekėjas sutvarkė jų pastate karšto vandens apskaitą arba jie pasirinko apsirūpinimo karštu vandeniu būdą be karšto vandens tiekėjo.

Iki 2017 m. rugpjūčio 1 d., kol įsigaliojo nauji Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos rekomenduojami šilumos paskirstymo metodai, minėtas šilumos energijos kiekis sąskaitose nebuvo atskirai išskiriamas (šildymo sezono metu jis būdavo pateikiamas kartu su šilumos kiekiu šildymui, nešildymo sezono metu – su šilumos kiekiu karšto vandens cirkuliacijai (su gyvatuko mokesčiu).

Dabar pagal naujus Komisijos rekomenduojamus metodus šilumos tiekėjas turi atskirai nurodyti nepaskirstytam karštam vandeniui paruošti suvartotą šilumos energiją. Tai leidžia vartotojams stebėti ir analizuoti pokyčius, o padidėjus šilumos kiekiui – aiškintis priežastis bei ieškoti nesąžiningų kaimynų, dėl kurių veiksmy susidarė šis šilumos kiekis.

Nepaskirstytam karštam vandeniui paruošti suvartotas šilumos kiekis sąskaitoje gali būti nurodomas tiek su „+“, tiek su „-“ ženklu. Kodėl?

Jei tam tikrą mėnesį vartotojų deklaruotas karšto vandens kiekis buvo mažesnis nei faktiškai pastate suvartotas, susidarys teigiamas su nepaskirstytu karštu vandeniu suvartotas šilumos kiekis, kurį apmokės visi vartotojai proporcingai jų butų naudingiesiems plotams. Nustatyti ar deklaruoti anksčiau nedeklaruoti karšto vandens kiekiai viršys faktiškai tą mėnesį pastate suvartotą karšto vandens kiekį, todėl susidarys neigiamas su nepaskirstytu karštu vandeniu suvartotas šilumos kiekis – tokiu atveju pagal naudinguosius plotus jis bus išdalijamas visiems karšto vandens vartotojams, grąžinant susidariusį skirtumą.

Svarbu žinoti, kad pastato valdytojai (administratorius ar bendrija) gali patikrinti karšto vandens skaitiklių būklę ir rodmenis, jeigu jų rodmenys turi įtakos kitų butų savininkų mokėjimams. Tai reiškia, kad, kreipusis gyventojams, gali būti patikrinti visų daugiabučio namo butų apskaitos prietaisų rodmenys. Jeigu skirtumas tarp įvadinio skaitiklio ir butuose įrengtų karšto vandens apskaitos prietaisų yra didesnis nei 15 proc., skaitiklius taip pat privalo tikrinti ir karšto vandens tiekėjas.

Nauja šilumos karštam vandeniui ruošti nustatymo tvarka, kai karštas vanduo ruošiamas naudojant atsinaujinančius energijos šaltinius

Naujos
galimybės

Lietuvoje daugėja pastatų, kuriuose karštas vanduo ruošiamas naudojant centralizuotai patiektą šilumos energiją ir (ar) šilumos energiją, pagamintą pastate iš atsinaujinančių energijos šaltinių (saulės kolektoriai, šilumos siurbliai ir t. t.). Taigi minėtais atvejais vienoje sistemoje vartojama dviejų tipų šiluma: centralizuotai tiekiamą ir iš alternatyvių energijos šaltinių pagamintą šilumą, todėl kiekvienas vartotojų suvartotas karšto vandens kubinis metras turi dalį centralizuotai patiektos šilumos ir dalį šilumos, gautos iš alternatyvių energijos šaltinių. Galimos situacijos, kai iš alternatyvių šilumos energijos šaltinių pagamintos šilumos pakaks visam pastato šilumos poreikiui patenkinti (vasaros laikotarpiu).

Dažnai pasitaikanti problema

Atsiskaitant už karštą vandenį pagal įprastą tvarką visas pastate suvartotas šilumos kiekis karštam vandeniui ruošti patiekiamas iš centralizuotų šilumos tinklų. Šis šilumos kiekis įtrauktas į karšto vandens kainą ir yra pastovus visą karšto vandens kainos galiojimo laikotarpį (metus). Pastatuose, kuriuose įrengti alternatyvūs energijos gamybos šaltiniai, centralizuotai patiekta šilumos kiekis karštam vandeniui ruošti kinta kas mėnesį priklausomai nuo iš alternatyvių energijos šaltinių pagamintos šilumos kiekio. Todėl įprasta atsiskaitymo už karštą vandenį tvarka minėtiems pastatams netinka.

Naujos galimybės

Siekiant tinkamai paskirstyti šilumą karštam vandeniui ruošti, šilumos paskirstymo metoduose Nr. 1 ir Nr. 3 įtvirtintas koeficientas, skirtas alternatyvių energijos šaltinių įtakai šilumos vartojimui karšto vandens tiekimo sistemoje įvertinti. Naudojant šį koeficientą bus galima apytiksliai nustatyti, kiek iš centralizuotų šilumos tiekimo tinklų patiekta šilumos atiteko karštam vandeniui ruošti. Todėl vartotojams bus priskiriamas apmokėti tik faktiškai iš centralizuotų šilumos tiekimo tinklų patiekta šilumos kiekis karštam vandeniui ruošti.

Kokius veiksmus turite atlikti

1 veiksmas

Privalote pasirinkti apsirūpinimo karštu vandeniu būdą be karšto vandens tiekėjo, t. y. pirkti geriamąjį vandenį karštam vandeniui ruošti iš geriamojo vandens tiekėjo, o šilumą karštam vandeniui ruošti – iš šilumos tiekėjo.

2

veiksmas

Jūs ar Jūsų atstovai turėtų kreiptis į šilumos tiekėją su prašymu įrengti šilumos apskaitos prietaisą prieš karšto vandens ruošimo įrenginį arba, nesant techninių galimybių, atskirą šilumos šildymui skaitiklį, jeigu tokie apskaitos prietaisai pastate neįrengti.

3

veiksmas

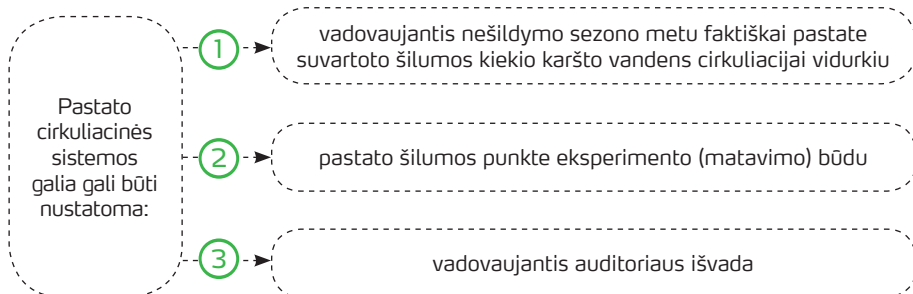
Turite kreiptis į daugiabučio namo valdytoją (bendrojo naudojimo objektų administratorių, bendriją ar jungtinės veiklos sutartimi įgaliotą asmenį) su prašymu imtis veiksmų, kad būtų nustatyta ir šilumos tiekėjui pateikta pastato cirkuliacinės sistemos galia, reikalinga alternatyvių energijos šaltinių pagamintos šilumos įtakos įvertinimo koeficientui skaičiuoti.

IV. Šilumos kiekis karšto vandens temperatūrai palaikyti. Kokios rekomenduojamos alternatyvos?

Naujos
galimybės

Šilumos paskirstymo metoduose numatytas tikslesnis pastate suvartoto šilumos kiekio cirkuliacijai palaikyti nustatymo būdas – naudojant pastato cirkuliacinės sistemos galią. Pastato cirkuliacinės sistemos galios taikymas yra pagrindinis šildymo sezono metu pastate suvartoto šilumos kiekio cirkuliacijai nustatymo būdas. Vidutinė pastato cirkuliacinės sistemos galia, palyginti su vidutinių energijos sąnaudų normatyvų taikymu, leidžia atsižvelgti į tam tikro pastato cirkuliacinės sistemos technines charakteristikas ir užfiksuoti faktiškai karšto vandens cirkuliacijai suvartotą šilumos kiekį.

Pastato cirkuliacinės sistemos galios nustatymas

Vadovaujantis nešildymo sezono metu faktiškai pastate suvartoto šilumos kiekio karšto vandens cirkuliacijai vidurkiu

Šilumos tiekėjas, remdamasis ne mažiau nei trijų nešildymo sezono mėnesių faktiniu šilumos kiekio karšto vandens cirkuliacijai vidurkiu, apskaičiuoja kiekvieno mėnesio pastato cirkuliacinės sistemos galias ir tų galių vidurkį.

Šis galios nustatymo būdas yra pagrindinis ir taikomas tol, kol vartotojai nepasirinks ir neįgyvendins kitų šilumos paskirstymo metoduose reglamentuotų pastato cirkuliacinės sistemos galios nustatymo būdų.

Pastato šilumos punkte eksperimento būdu

Vartotojai, pageidaujantys tiksliau nustatyti pastate suvartojamą šilumos kiekį karšto vandens cirkuliacijai, turi teisę kreiptis į daugia-
bučio namo valdytoją (bendrojo naudojimo objektų administratorių, bendriją ar jungtinės veiklos sutartimi įgaliotą asmenį) su prašymu šilumos paskirstymo metoduose nustatyta tvarka atlikti eksperimentą, kad būtų nustatyta pastato cirkuliacinės sistemos galia.

Eksperimento metu pastato šilumos punkte naudojantis įvadiniais skaitikliais atliekami faktinio šilumos kiekio karšto vandens cirkuliacijai matavimai ir, vadovaujantis gautais duomenimis, apskaičiuojama faktinė pastato cirkuliacinės sistemos galia.

Eksperimentą galėtų atlikti pastato šildymo ir karšto vandens tiekimo sistemos prižiūrėtojas (eksploatuotojas) ar kitas atitinkamą kvalifikaciją turintis asmuo ar įmonė. Eksperimento metu nustatytas šilumos kiekis būtų taikomas visus metus (tiek šildymo, tiek nešildymo sezono metu) nustatant mokėjimus už šilumos kiekį karšto vandens cirkuliacijai.

Vadovaujantis auditoriaus išvada

Vartotojai, pageidaujantys labai tiksliai apskaičiuoti šilumos kiekį karšto vandens cirkuliacijai, taip pat turi teisę kreiptis į energijos vartojimo auditą atliekančius asmenis dėl energijos vartojimo audito jų pastate atlikimo.

Kokius veiksmus būtina atlikti, žiūrėkite 8 p.

Kada taikomi karšto vandens cirkuliacijos normatyvai?

Kadangi pastate cirkuliacijai suvartotas šilumos kiekis priklauso nuo konkretaus pastato cirkuliacinės sistemos techninių charakteristikų (vamzdynų ilgio, izoliacijos kokybės, vonių šildytuvų skaičiaus ir jų galios) bei eksploatacinių sąlygų (debito, karšto vandens ir aplinkos temperatūros), atsisakyta vidutinių energijos sąnaudų cirkuliacijai normatyvų taikymo, kaip pagrindinio šilumos kiekio cirkuliacijai nustatymo būdo. Pagal vidutinius energijos sąnaudų cirkuliacijai normatyvus (pagal senąją tvarką) cirkuliacijai suvartotas šilumos kiekis bus nustatomas tik tuo atveju, jei nėra galimybės šilumos kiekio cirkuliacijai apskaičiuoti pagal kitus anksčiau nurodytus būdus (kai dėl objektyvių priežasčių nenustatyta pastato cirkuliacinės sistemos galia).

Galimybė įvertinti nuo karšto vandens sistemos pajungtą grindinį šildymą

Kai bute ar kitoje patalpoje prie pastato karšto vandens cirkuliacinės sistemos prijungta grindų šildymo sistema, tokiam butui ar kitai patalpai priskiriamas papildomas šilumos kiekis cirkuliacijai palaikyti, suvartotas grindims šildyti. Šis kiekis apskaičiuojamas šildomų grindų plotą padauginant iš energijos sąnaudų normatyvo (51 kWh/m²).

Kokius veiksmus turite atlikti

1

veiksmas

Daugiabučio namo valdytojas (administratorius, bendrija ar jungtinės veiklos sutartimi įgaliotas asmuo) kartu su pastato šildymo ir karšto vandens tiekimo sistemos prižiūrėtoju (eksploatuotoju) privalo atlikti Jūsų butuose įrengtos karšto vandens tiekimo sistemos patikrinimą ir teisės aktų nustatyta tvarka užfiksuoti neteisėtą karšto vandens tiekimo sistemos rekonstrukciją, šildomų grindų buvimo bute faktą ir jų plotą.

2

veiksmas

Daugiabučio namo valdytojas apibendrintą informaciją turi pateikti šilumos tiekėjui, kuris atsakingas už šilumos paskirstymą pastate.

Daugiau ir išsamesnės informacijos Jūs galite gauti kreipęsi nemokamu bendroju informacijos telefonu **8 800 20 500** arba peržiūrėję informaciją interneto svetainėse: www.energetikosabc.lt, www.regula.lt

Valstybinė
kainų ir
energetikos
kontrolės
komisija

abc
energetikos